

Till Churchill-vännen Lord Serranck
från Algine
föreläggare

Till Svenska Akademiens Nobelkommitté.

Undertecknad har åren 1948-52 haft äran att till Nobelpristagare i litteratur för resp. år föreslå Winston S. Churchill. Min skrivelse 1948 hade följande lydelse:

"I det jag tacksamt begagnar tillfället att föreslå Nobelpristagare i litteratur för år 1948, ber jag härmed att få framföra ett namn, som enligt mitt förmenande i högre grad än andra fyller de kvalifikationer, vilka i Alfred Nobels testamente stipulerats för pristagare i litteratur: Winston S. Churchill.

Det kan givetvis icke ifrågakomma att här allsidigt upptaga Churchills väldiga produktion till behandling; det torde ej heller vara nödvändigt inför så välkända verk.

Churchills produktion är ju ytterst mångsidig: historiska, personhistoriska, krigshistoriska arbeten, politiska essäer och tal m.m.

Redan Churchills ungdomsarbeten, vilka skildra samtida krig i främmande världsdelar - "Striden om Malakand" och "Kriget vid floden" - stå litterärt mycket högt. De gå vida utanför ramen av rena krigsskildringar och forma sig till såväl klara framställningar av engelsk kolonialpolitik som levande teckningar av land och folk i norra Indien och vid övre och mellersta Nilen.

Churchills stora biografi över sin stamfader Marlborough, i själva verket en bred målning av ett betydelsefullt skede i Englands historia, har enstämmigt betecknats som ett mästerverk, ett av de yppersta verken inom den engelska historieskrivningen, vilken ju nått högre än andra länders inom denna art av historiskt författarskap.

Mästerliga äro också ofta Churchills personteckningar i hans "Stora samtida", lika psykologiskt träffande som ridderliga.

Utan tvekan torde också kunna sägas, att Churchills utförliga skildring av det första världskriget, dettas förutsättningar och följder, är den förnämsta teckning av detta krig, som existerar; den utgör i realiteten en skildring av dessa ödesdigra års hela politiska historia.

Som historiker - vare sig han skildrar gångna tider eller samtiden - besitter Churchill en lysande berättarförmåga. Händelserna framföras klart, levande, ofta med dramatisk spänning. Med historikerns djupblick och statsmannens överblick förmår han utreda de historiska sammanhangen, och med en förundransvärd balans och rättfärdighet i omdömet faller han sina domslut. Stilen är, som alltid hos Churchill, glänsande; den äger en genomskinlig klarhet, en betvingande friskhet, en osviklig spänst, en målande uttrycksfullhet. Ofta formar sig framställningen till verklig lyrisk höghet. Man läse t.ex. den underbara skildringen i början av "Kriget vid floden" av mellersta Nilsträndernas stränga, vemodsmättade ödslighet, inför den sjunkande solen förvandlad till liv och skönhet. Eller den i sin enkla, ödmjuka mänsklighet gripande skildringen av ögonblicket för stilleståndet efter det första världskriget.

I Churchills politiska tal före och under det sista världskriget förenas en enastående realistisk förmåga att klargöra dagens läge och krav med en stilkonst, adlad av äkta mänsklig känsla. Aldrig har väl Churchills stora, geniala personlighet rest sig högre än i dessa av överträffad skarpblick inför framtiden och orubblig tro på civilisationens största livsvärden burna tal. Många av hans flammande appeller under mänsklighetens mest skakande drama skola helt visst för översködliga tider räknas bland världslitteraturens dyrbaraste klenoder, uttryck för människoandens eviga heroism.

I en tid, vars litteratur allt för gärna sysslar med personliga futiliteter och snedvridna affekter, har Churchills författarskap visat de höga omistliga mänskliga dygderna: mod, ridderlighet och sanning. Om någon fyller han därför de krav på idealistisk inriktning, som Alfred Nobel satte som fordran för pristagare i litteratur.

Att Churchill i handling betytt mera än någon annan i vår tid för att rädda mänskligheten från diktaturernas barbari och bevara Västerlandets rättsordning bör ju icke på något sätt kunna förringa hans rent litterära förtjänster.

På ovan anförda grunder har jag alltså äran att föreslå Winston S. Churchill till Nobelpristagare i litteratur för år 1948".

I mina skrivelser 1949-1952 gjordes tillägg angående Churchills senaste arbete "Andra världskriget", vilket började utgivas 1948 och av vilket femte bandet av den engelska originalupplagan liksom av den svenska upplagan utkommit 1952, varmed Churchill i sin skildring nått fram till juni 1944.

Om detta arbete kan sägas, att man i denna monumentala skildring av mellankrigsåren och det andra världskriget återfinner Churchills magistrala förmåga att skildra den politiska och krigshistoriska utvecklingen av en hel epok, hans målande berättarkonst, ofta dramatiskt accentuerad, hans på en gång skarpögda och balanserade karakterisering av personligheterna, hans förmåga att stilistiskt spela över ett brett register och hans språkkonsts ungdomliga friskhet. Churchills arbete om det andra världskriget har på många håll betecknats som hans yppersta verk, och i samband härmed har han av många betecknats som världens främste nu levande författare. I hela världslitteraturen föreligger, så vitt man förstår, icke ett verk, där en människa med så överlägset språkligt mästarskap skildrat ett händelseförlopp av sådan betydelse, som det, vilket Churchill upplevat som en av de främsta centralgestalterna. Ingen roman har haft ett så mäktigt stoff, intet drama en så spännande handling. Man frågar sig också med häpnad, om någonsin en författare i Churchills ålder besuttit en sådan litterär skaparkraft.

Jag har därför äran att till Nobelpristagare i litteratur för år 1953 föreslå Winston S. Churchill.

Stockholm den 27 januari 1953.

Vördsamt

Lizor Perman